

อินทรีย์ ๕ คุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

คนฉลาดทำงาน จะทำงานอย่างสนุก และมีความสุขกับงาน โดยเห็นความสำเร็จของงาน เป็นการบันดาลสุขไม่คิดเรื่องเงินเป็นใหญ่ หลักธรรมใดที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้า และการดำเนินชีวิตให้มีความสุข ได้แก่ อินทรีย์ ๕ คือ การตั้งมั่นด้วยจิตอันนำพา ๕ ประการ เพื่อความเจริญในศีลธรรมและการทำงาน คือ

๑. สัทธินทรีย์ การตั้งมั่นในความเลื่อมใสต่อสิ่งที่ควรเลื่อมใส คือ ความศรัทธาในการทำงาน มีความชื่นชอบหรือเลื่อมใสในสิ่งที่ทำ หากไม่รักหรือไม่เลื่อมใสศรัทธาต่องาน ชีวิตก็ดำเนินไปได้ยาก รวมไปถึงบ้านเมืองก็คงไม่เจริญมั่นคงได้ หากมีแต่คนไม่รักงานที่ทำ เพราะฉะนั้น เราจะอยู่ได้ องค์กรจะอยู่ได้ รวมถึงบ้านเมืองจะเจริญมั่นคงได้ ส่วนหนึ่งเพราะมีคนรักงาน

๒. วิริยอินทรีย์ การตั้งมั่นในความเพียรพยายาม คือความเพียรพยายามในการทำงาน หากท้อแท้ใจเสาะ เมื่อเจออุปสรรคก็ไม่มี ความพยายาม งานย่อมไม่สำเร็จ เพราะฉะนั้น ถึงแม้จะเจออุปสรรค ปัญหา ก็ไม่ได้ย่อท้อที่จะตั้งใจทำงาน ในที่สุดก็จะได้รับผลสำเร็จ

๓. สตินทรีย์ การตั้งมั่นในการระลึกได้ คือ ต้องมีความรู้ตัวอยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลให้ไม่สับสนในการทำงาน เพราะเมื่อคนทำงานสับสนก็จะทำงานได้ไม่คุ้มค่าจ้าง พระพุทธเจ้า ตรัสว่า โกะโธ ทุมเมธโคจโร "คนชอบเปลืองโกรธเป็นอารมณ์ มักจะมีปัญญาทึบ" เพราะแทนที่จะหาความรู้มาทำงาน หาแนวร่วมหาวิธีการทำงาน กลับหาเรื่องกับคนอื่น เพราะขาดสติ บางทีทะเลาะกันในที่ทำงาน แล้วตามไปฆ่ากันทีหลัง "กินเป็น อยู่เป็น คิดเป็น" แต่ถ้าอยู่ไม่เป็นนี่ยุ่งที่สุด การทำงานแล้วขาดสติ ไม่มีปัญหาเฉพาะในงาน สามารถไปพาลคนที่บ้านได้อีก หัวหน้าวากกล่าวลูกน้อง กลับไประบายกับคนที่บ้าน คนไทยไม่เจริญสติ แล้วชอบไปดื่มน้ำผลไม้สด เพราะฉะนั้น เราต้องประคองตัว ทำงานให้รู้สึกตัวว่าเราจะต้องเจริญสติก่อนนอน โดยการฝึกสมาธิด้วยการหายใจเข้าลึก ๆ ปล่อยลมหายใจออกยาวๆ พอหายใจเข้าก็พูด สุข สุข สุข พอปล่อยลมหายใจก็สบายๆ ถ้าคนหายใจเข้าเป็นสุข หายใจออกเป็นสบาย ก็จะไม่ขาดสติ เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้า จึงได้ตรัสว่า อานาปานสติ เป็นกรรมฐานเอก ที่ส่งเสริมการทำงานให้ดีเยี่ยม

๔. สมานินทรีย์ การตั้งมั่นในการกระทำจิตให้มีสมาธิ คือทำงานแบบจดจ่อ มีสมาธิ ไม่ทำงานแบบคุยกันพรวด สับสนไปหมด หรือคิดถึงแต่อดีตและอนาคต โดยหัวใจไม่อยู่กับปัจจุบัน อดีตก็จบไปแล้ว ถ้าเราตายแล้วไม่มีใครสานต่อ อย่าทำเลย งานก็หยุด ดังนั้น เราต้องมีความมั่นคงกับปัจจุบันที่เราทำ อดีตและอนาคตตัดออกไป

๕. ปัญญาธิรีย การตั้งมั่นในปัญญาหรือการรู้แจ้งปัญญาธิรีย คือ ทำอย่างไรจะทำงานได้อย่างฉลาด ทำอย่างไรให้มีสติปัญญา พระพุทธเจ้า ตรัสว่า ปัญญา เกิดจากการเพ่งในงาน โดยวางตัวช่วยให้งานเป็นไปด้วยดี คนทำงานที่ฉลาดขึ้นมี ๒ ข้อ คือ “ปรโตโฆสะ” คือ เป็นคนชอบให้หูใช้ตาเก็บเกี่ยวประโยชน์ทางปัญญา จะได้จากการสื่อสารกับใครต่อใครก็ตาม ใครเป็นปราชญ์ เป็นบัณฑิต เป็นนักคิด นักค้นคว้า นักแก้ปัญหา เขาเขียนหนังสือ เราอ่าน เขาออกกรายการวิทยุโทรทัศน์ เราดู เขาอยู่ที่ไหน เราดันดันไปหา ถ้าเราใฝ่รู้ใฝ่ฟัง ก็มีโอกาที่จะเพิ่มสติปัญญา “โยนิโสมนสิการ” ชอบสังเกต เทียบเคียง ไคร่ครวญหรือคิดทบทวน

สรุป อินทริยทั้ง ๕ ประการ หากผู้ใดใส่ใจและนำมาปฏิบัติ การงานย่อมก้าวหน้า และครอบครัวย่อมผาสุก

ที่มา คัดย่อหลักธรรม จากการบรรยายธรรม พระราชาธรรมนิเทศ (พระพยอม กัลยาโณ) เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว ณ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์